

Temat: Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej

I. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej jest głową państwa i jego najwyższym przedstawicielem.

1. Szczególne zadania ustrojowe prezydenta:

- gwarantowanie ciągłości władzy państwowej,
- czuwanie nad przestrzeganiem konstytucji,
- stanie na straży suwerenności i bezpieczeństwa Rzeczypospolitej oraz nienaruszalności i niepodzielności jego terytorium.

2. Wybory prezydenckie:

- a. rezydent jest wybierany w wyborach **powszechnych, tajnych, równych i bezpośrednich**,
- b. wybory zarządza Marszałek Sejmu,
- c. **czynne prawo wyborcze** przysługuje obywatelom polskim po ukończeniu **18 lat**,
- d. **biernie prawo wyborcze** przysługuje obywatelom polskim po ukończeniu **35 lat** – kandydata zgłasza co najmniej 100 tys. obywateli,
- e. za wybranego na prezydenta uważa się kandydata, który uzyskał bezwzględną większość ważnie oddanych głosów.

3. Kadencja

- a. kadencja rozpoczyna się w dniu złożenia przysięgi przed Zgromadzeniem Narodowym i trwa **5 lat**,
- b. każdy obywatel może pełnić funkcję prezydenta dwie kadencje – prawo do jednej **reelekcji**,
- c. **skrócenie kadencji** – kadencja może ulec skróceniu w konstytucyjnie przewidzianych sytuacjach:
 - w razie śmierci prezydenta,
 - w razie zrzeczenia się przez prezydenta swego urzędu,
 - w sytuacji złożenia prezydenta z urzędu orzeczeniem Trybunału Stanu,
 - w wyniku uznania przez Zgromadzenie Narodowe trwałej niezdolności prezydenta do sprawowania urzędu ze względu na stan zdrowia,
- d. w razie skrócenia kadencji prezydenta jego obowiązki przejmuje marszałek sejmu (a gdy ten nie może – marszałek senatu), który niezwłocznie zarządza nowe wybory,
- e. zawieszenie prezydenta – następuje w wyniku przyjęcia przez Zgromadzenie Narodowe uchwały o postawieniu go w stan oskarżenia przed Trybunałem Stanu.

4. Odpowiedzialność prezydenta

- a. prezydent ponosi **odpowiedzialność konstytucyjną** przed Trybunałem Stanu za naruszenie konstytucji, ustaw lub popełnienie przestępstwa na mocy uchwały Zgromadzenia Narodowego przyjętego większością 2/3 głosów.
- b. prezydent nie ponosi odpowiedzialności politycznej przed parlamentem

II. Kompetencje prezydenta

1. Rodzaje kompetencji prezydenta; uprawnienia zwykłe, prerogatywy,

2. Tradycyjne uprawnienia prezydenta:

- a. nadawanie obywatelstwa polskiego,
- b. nadawanie orderów i odznaczeń,
- c. prawo łaski,
- d. nadawanie tytułów profesorskich,

3. Uprawnienia wobec parlamentu:

- a. udział w toku legislacyjnym,
 - posiada inicjatywę ustawodawczą,

- posiada prawo weta ustawodawczego,
- ma prawo kierowania ustaw do Trybunału Konstytucyjnego,
- podpisywanie ustaw i ich ogłaszanie,
- b. zarządzanie wyborów do sejmu i senatu,
- c. zwoływanie pierwszych posiedzeń izb parlamentu,
- d. zarządzanie referendum ogólnokrajowego (wykonuje za zgodą senatu),
- e. skracanie kadencji Sejmu:
 - w przypadku, gdy sejm po trzech próbach nie zdoła utworzyć rządu,
 - w przypadku, gdy parlament nie uchwali budżetu (fakultatywnie),
- f. występowanie z orędziem do sejmu, senatu i Zgromadzenia Narodowego.

4. Uprawnienia wobec rządu:

- a. desygnuje premiera, a na jego wniosek ministrów,
- b. zwoływanie Rady Gabinetowej – rada ministrów obradująca pod przewodnictwem prezydenta,
- c. dokonywanie zmian w radzie ministrów (na wniosek premiera),
- d. kierowanie do sejmu wniosków o pociągnięcie do odpowiedzialności konstytucyjnej premiera i ministrów.

5. Uprawnienia względem władzy sądowniczej:

- a. powoływanie sędziów – na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa,
- b. powoływanie:
 - prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego,
 - prezesa Sądu Najwyższego,
 - prezesa Trybunału Konstytucyjnego,
 - powoływanie jednego członka Krajowej Rady Sądownictwa,
- c. uprawnienie do stosowania prawa łaski.

6. Uprawnienia w zakresie spraw zagranicznych:

- a. reprezentowanie państwa w stosunkach zagranicznych,
- b. ratyfikowanie i wypowiedanie umów międzynarodowych,
- c. mianowanie i odwoływanie przedstawicieli Polski w innych państwach i przy organizacjach międzynarodowych,
- d. przyjmowanie listów uwierzytelniających oraz odwołujących przedstawicieli innych państw w Polsce.

7. Kompetencje w zakresie zwierzchnictwa nad siłami zbrojnymi i obronnością:

- a. jako najwyższy zwierzchnik sił zbrojnych w czasie pokoju sprawuje władzę za pośrednictwem Ministra Obrony,
- b. w sytuacji zagrożenia zarządza częściową lub powszechną mobilizację,
- c. wydaje decyzję o użyciu sił zbrojnych dla obrony kraju,
- d. zarządza wprowadzenie stanu wyjątkowego w sytuacji, gdy nie może tego uczynić parlament.